

vende at udøve et Monopol, samtidig med at det lægger Skjul paa de rene Kendsgerninger.

Det er klart, at meget taler imod at udstrække denne Forpligtelse til alle Producenter og Forhandlere. Sandsynligvis vilde størst Fordel opnaas, hvis der var Adgang til at faa Oplysning om de store Forbrugere og Forhandlere, der for største Delen er Aktieselskaber.

c) I Forbindelse hermed kunde det være godt, om der bestod en Ret til at anstille Undersøgelser gennem — permanente eller for den enkelte Sag nedsatte — Kommissioner, der i alt væsentligt skulde have en lignende Myndighed som den i den kanadiske Lov omtalte (jfr. foran). For at forhindre chikanøse Andragender om Undersøgelse vilde det være nødvendigt at knytte den Betingelse til Udøvelsen af den nævnte Ret, at Andrageren enten skulde stille Sikkerhed for Omkostningerne, eller at han straks kunde sandsynliggøre sine Paastande mod det paagældende Selskab.

d) Der skulde indføres Offentlighed i den Forstand, at alle Overenskomster mellem Firmaer og Selskaber med det Formaal at begrænse Produktionen eller under-sælge etc. skulde anmeldes og indføres i et offentligt Register. Man burde ogsaa kunne faa Oplysning om, hvorvidt den paagældende Forretning er interesseret i andre Selskaber eller Firmaer, der driver samme Virksomhed, eller i Forretninger, der leverer Materialer. Der er herimod gjort den Indvending, at en saadan Bestemmelse kunde medføre Ulemper overfor Overenskomster med udenlandske Firmaer eller Selskaber. Men denne Indvending vilde tabe en Del i Vægt, hvis Oplysningerne blev givet til et Regeringskontor og som Regel ikke meddelt udenforstaaende.

Det er indlysende, at naar en saadan Bestemmelse paa een Gang skal blive praktisk brugbar og ikke virke trykkende eller generende, maa det nøje overvejes, hvilke Betingelser og hvilke Begrænsninger den skal indeholde. Sandsynligvis vilde en saadan Bestemmelse i mange Tilfælde af indre Grunde faa en meget begrænset Anvendelse. Det kan være, at de Overenskomster, efter hvilke Sammenslutninger for Tiden arbejder, alene bestaar i loyale, almindelige Aftaler; det kan ogsaa være, at der ikke foreligger nogen skriftlig Overenskomst, men at en fælles Bestyrelse medfører ganske de samme Virkninger som en regulær lovgyldig Kontrakt. Kravet om Registrering af Kontrakter vilde dog ofte blive uden Betydning, medmindre der fandtes en Domstol, der var kompetent til, naar Bevis forelaa, at give Dom for, at en Kontrakt virkelig eksisterede.

e) „*Samfundsmæssige Ydelser*“. Det er klart, at der paa visse Omraader maa være Monopoler. Dette gælder ikke blot om Jernbaner og Kanaler, men under Nutidens Forhold tillige Befordringsvæsenet i Almindelighed eller, hvad amerikanske Jurister kalder „Ydelser, der er til Gavn for Samfundet“. Her foreligger imidlertid en Anomali. Medens Befordring til Lands er offentlig reguleret enten i Henhold til Sædvaneretten, forsaavidt angaar Fragtførere, eller i Henhold til Loven om Ordningen af Jernbane- og Kanaltrafikken, stiller Lovgivningen sig ganske anderledes til Søtransport. Naturligvis vil en Skibsejer, der optræder som almindelig Fragtfører, derved bringe sig selv ind under Sædvanerettens Regler om Fragtførere. Men det gør han kun sjældent. Ved Bestemmelser i Konnossementet kan han i Almindelighed paalægge sine Kunder, hvilke Betingelser han selv vil, og ved Ordningen med „udsat Rabat“ kan han sikre sig at beholde endog dem til Kunder, som er Modstandere af den af ham truffne Ordning. Jeg tør muligt her bemærke, at De forenede Staters Kongres har begrænset Skibsejernes Ret til ved Kontrakt at fri sig selv for Ansvar (jfr. The Harter Act af 1893). Hvad Sædvaneretten angaar, har De forenede Staters Højesteret truffet indbyrdes afvigende Afgørelser, vistnok under Hensyn til engelske Domme.

f) Det er fremdeles foreslaaet som en i al Almindelighed anvendelig Grund-sætning, at saa snart det bevises, at et Monopol faktisk foreligger, skal Domstolene være beføjede til at kontrollere Omkostninger og Priser — det vil sige, skaffe Sikkerhed for, at de er passende og rimelige (med andre Ord: Sædvanerettens Regler om Fragtføreres Priser skulde komme til Anvendelse), og for at alle bliver ligeligt behand-